

**Menekültek, migránsok,
védégmunkások - a nyelv vagy a
jog segít megkülönböztetni őket?**

Nagy Boldizsár előadása az ELTE
Tolmács- és Fordítóképző
programjában,
2023 december

Felütés

Orsolya Bugár-Buday

5 n. ·

#eretvágok

#szinkrontolmácsirámái

**gender budgeting = a nemek
közötti egyenlőség
szempontját érvényesítő
kötségvetés-tervezés**

slido

Hogy fordítaná magyarra a következő szavakat:

**presence (of a person in a territory);
stay;
sojourn;
residence;
domicile?**

① Start presenting to display the poll results on this slide.

Ujjgyakorlat - 1

Magyarul	Angolul
- menekült	
- menekülő	
- menedék-kérő	
- átmeneti védelem	
- ideiglenes védelem	
- kiegészítő védelem	
- oltalmazott	
- menedék	
-mendékjog	
-menekült-státusz	
- menekült	

Ujjgyakorlat - 2

Magyarul	Angolul
- migráns	
- irreguláris migráns	
- illegális migráns	
- nemzetközi vándor	
- nemzetközi vándorlás	
- nemzetközi migráció	
- bevándorló	
- letelepedett	
- vendégmunkás	
- kivándorló	
- tartózkodás	
- hosszútávú tartózkodás	
- letelepedés	

Ujjgyakorlat 3

Angolul	Magyarul
- presence (of a person in a territory)	
- stay	
- sojourn	
- residence	
- domicile	
- settled status	
- displaced person	
- subsidiary protection	
- complementary protection	
- refuge	
- forced migrant	

Képek

Rwandese, 1994

Zaatari camp, Jordan in 2013 when more than 120 thousands Syrians lived there

Cox's Bazar,
Bangladesh,
Rohynga refugees

Gaza, 2023

Internally displaced persons staying in tents in the southern Gaza Strip. Photo by UNRWA. 19 October 2023

Darfurians, 2004

(Non) arrival in Greece – Photo by Aris Messinis, 2015

A woman with two children crossing the Slovak-Ukrainian border in Ubla | Peter Lazar/AFP via Getty Images

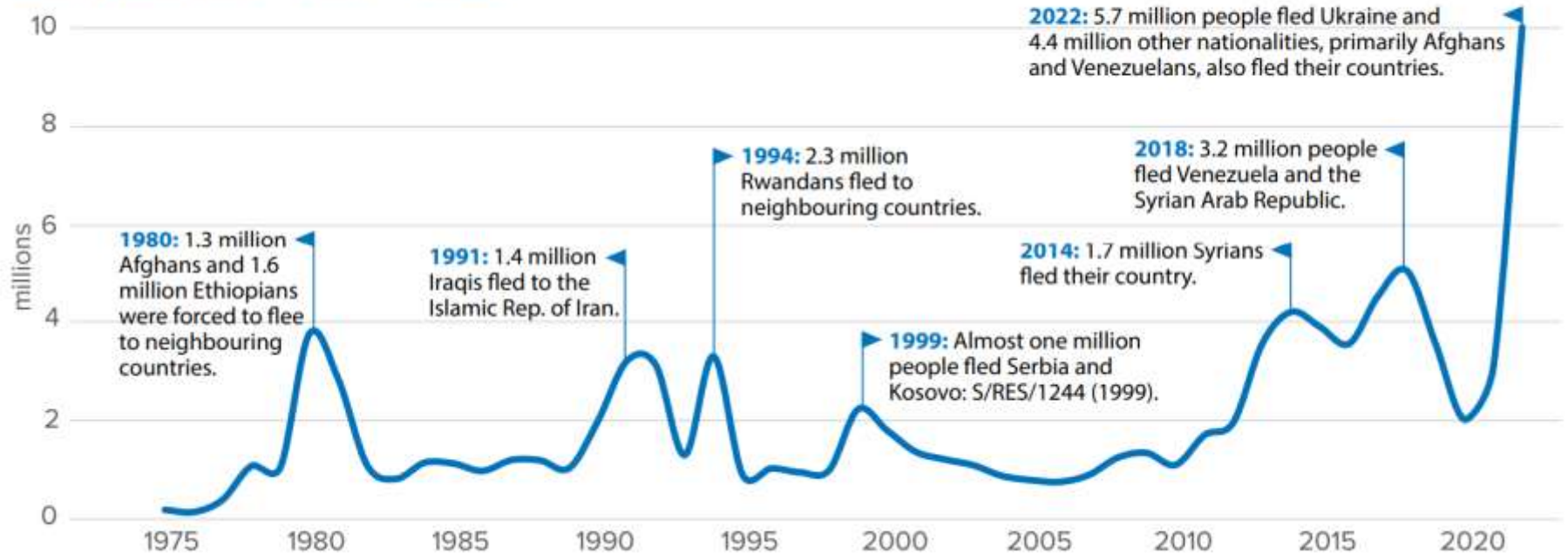

Photo of Sebastião Salgado:
Ethiopia, Koremp camp 1984,

NAGYSÁGRENDEK (STATISZTIKA)

Flow data – új „displacements” -??? magyarul

Figure 1 | Refugees, asylum-seekers and other people in need of international protection displaced during each year¹⁵ | 1975 – 2022

Source: UNHCR . GLOBAL TRENDS FORCED DISPLACEMENT, IN 2022 Geneva, 2023, p. 8

[Global Trends Report 2022 | UNHCR \(20231102\)](#)

2023

Menekültek és átmeneti védelmet kaptak számának világméretű növekedése, 2023 első fele: 1.2 millió

Főbb okok

Szudáni polgárháború 2023 április,

A folytatódó menekülés Ukrajnából

Felülvizsgált adatok Pakisztánban

35.8
MILLION

refugees at mid-year, including **5.5 million** people in refugee-like situations and **5.3 million** other people in need of international protection. There were an additional **5.9 million** Palestine refugees under UNRWA's mandate at mid-year.

1.2
MILLION

new refugees were recognized or received temporary protection during the first half of the year (+3 per cent).

87
PER CENT

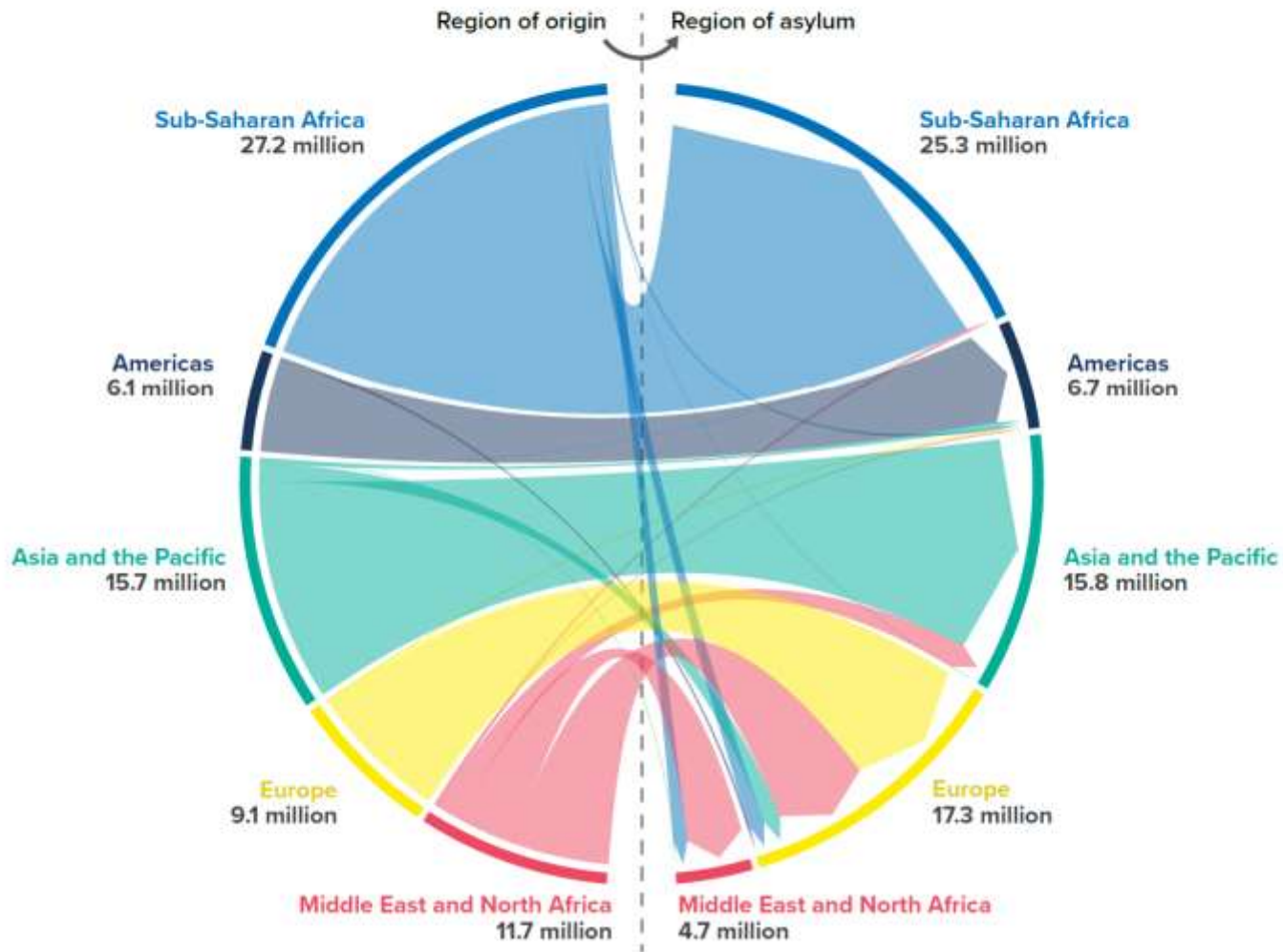
of refugees originate from just ten countries.

6.5
MILLION

refugees were from Syria, which has been the largest country of origin for a decade.

Menekülés – főleg a régión belül

Figure 4 | Flows of refugees, people in refugee-like situations and other people in need of international protection from their region of origin to their region of asylum | 1975 - 2022

Az egyetlen nagymértékű kiáramlás a régióból - NB

Source: UNHCR . GLOBAL TRENDS FORCED DISPLACEMENT, IN 2022 Geneva, 2023, p. 11

[Global Trends Report 2022 | UNHCR \(20231102\)](#)

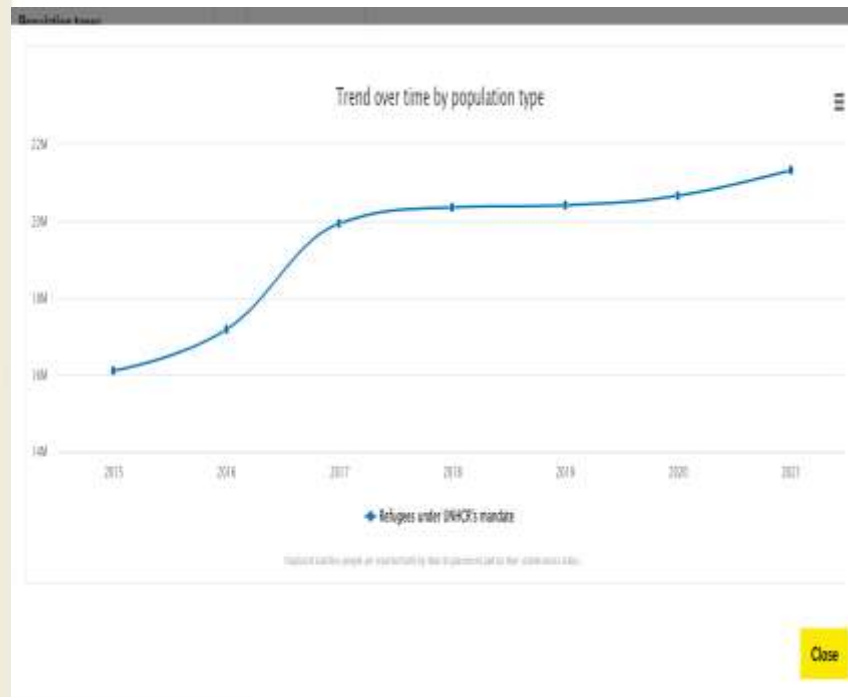
A UNHCR FELADATKÖRÉBE TARTOZÓ MENEKÜLTEK, ?? UNDER MANDATE ????

Fig. 1 Refugee population under UNHCR's mandate | 1990 - 2015*

* 1990-2014 (end-year); 2015 (mid-year)

Source: UNHCR: Mid-year trends, 2015
(published: December 2015), p. 4
<http://www.unhcr.org/56701b969.html>

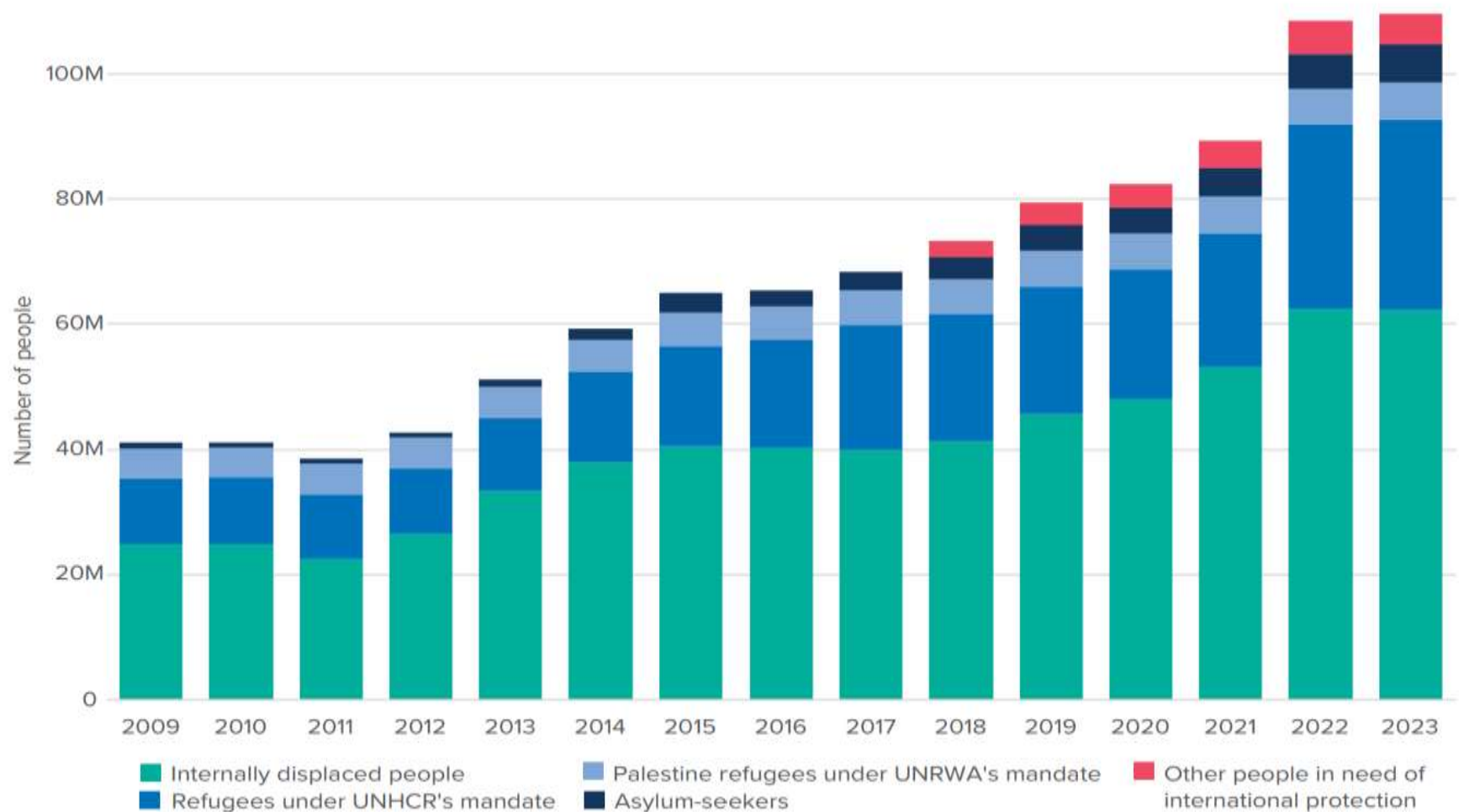

Source: UNHCR Refugee Data Finder [UNHCR - Refugee Statistics](https://www.unhcr.org/refugee-statistics/) (20221027)

A MENEKÜLTEK, A BELSŐ MENEKÜLTEK, A PALESZTIN MENEKÜLTEK ÉS A KÜLFÖLDRE KÉNYSZRÜLT VENEZUELAIK SZÁMA

STOCK OF REFUGEES, IDPS, REFUGEES FROM PALESTINE AND VENEZUELANS DISPLACED ABROAD

Figure 2 | People forced to flee | 2009 – mid-2023²²

Source: UNHCR: Midyear Trends 2023. Geneva, 2023, p9 [Mid-Year Trends | UNHCR](#) (Accessed 20231027)

MENEKÜLTEK, RÉGIÓNKÉNT

	Refugees	People in refugee-like situation	Total refugees and people in refugee-like situations	Asylum seekers – pending cases	Other people in need of international protection
UN major regions					
Africa	8 031 449	167	8 031 616	982 788	-
Asia	11 509 402	3 246 402	14 755 804	1 447 288	-
Europe	4 048 096	1 827 520	5 875 616	178 732	-
Latin America	537 397	20 034	557 431	2 572 566	5 217 456
North America and the Caribbean	36 367	106	36 473	194 712	-
Oceania	1 128	5	1 133	7 013	-
Various/Stateless	154 960	-	154 960	55 830	-
Total	24 318 799	5 094 234	29 413 033	5 438 929	5 217 456

Source: UNHCR: Global Trends Forced Displacement in 2023 **Annex T 2** .
[Global Trends | UNHCR](#) (20231102)

slido

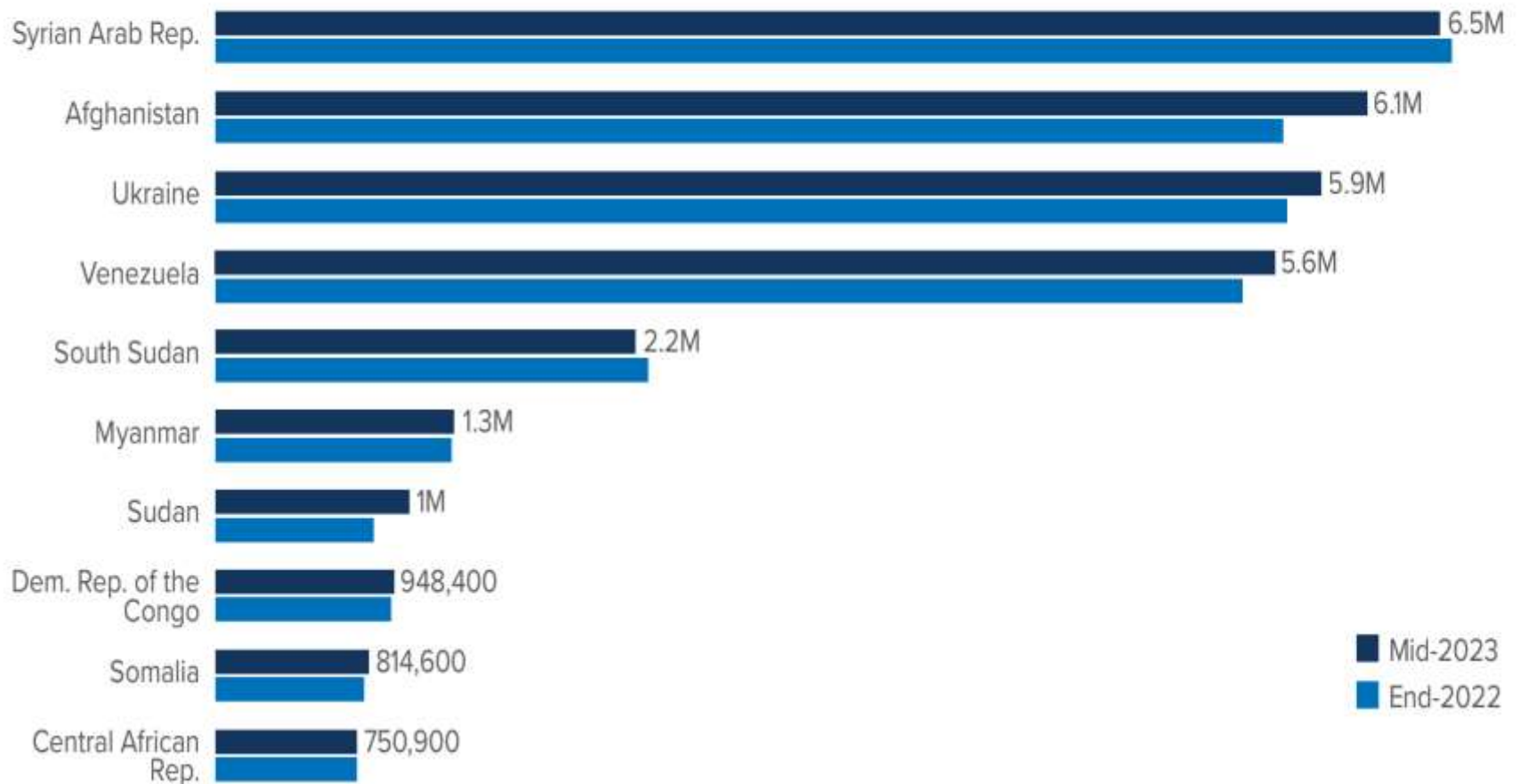

**Mely országokból
származott a legtöbb
menekült személy 2023
nyarán?**

ⓘ Start presenting to display the poll results on this slide.

Főbb származási országok

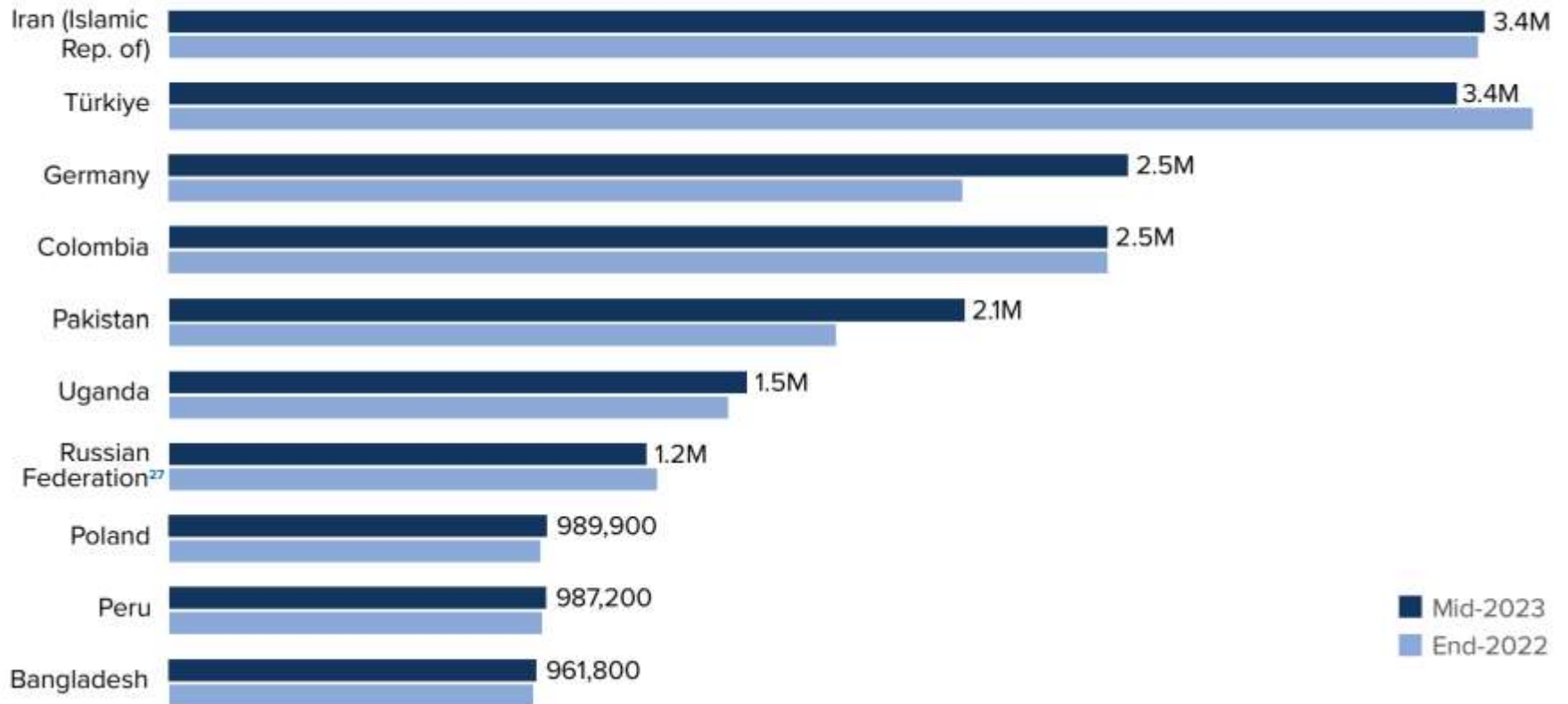
Figure 4 | Refugees, people in refugee-like situations and other people in need of international protection by country of origin | mid-2023

Source: UNHCR: **Mid-year Trends 2023**, p. 13 (20221027)

Major host countries of refugees

Figure 6 | Refugees, people in refugee-like situations and other people in need of international protection by country of asylum | mid-2023

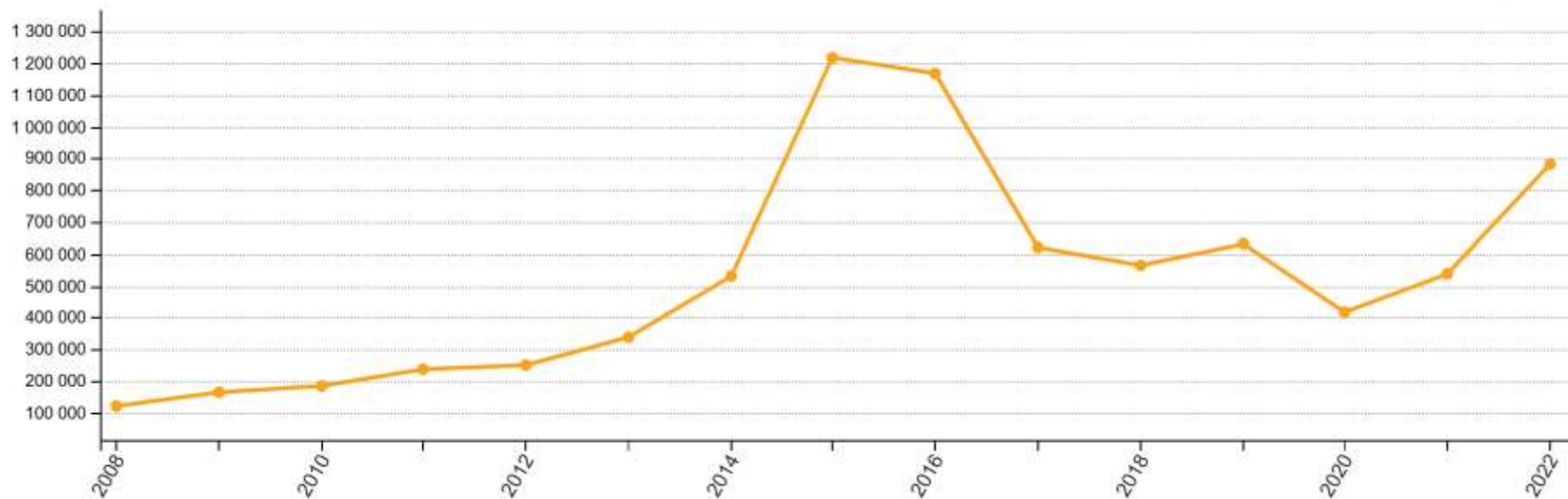

Source: UNHCR: **Mid-year Trends 2023**, p. 14 (20231031)

EU ADATOK

Kérelmek EU 27

First-time asylum applicants (non-EU citizens), EU, 2008–2022

2008 - 2013: sum of available data.

eurostat

Menedékjogi és első menedékjogi kérelmek 2011 - 2022

TIME	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
GEO (Labels)												
European Union - 27 countries (from Euro area - 20 countries (from 2023))			400 515	594 180	1 282 690	1 221 185	677 470	625 575	698 760	472 395	632 405	955 525
Euro area - 19 countries (2015-2022)												
Belgium	31 910	28 075	21 030	22 710	44 665	18 280	18 340	22 530	27 460	16 710	24 970	36 740
Bulgaria	890	1 385	7 145	11 080	20 390	19 420	3 695	2 535	2 150	3 525	11 000	20 390
Czechia	750	740	695	1 145	1 515	1 475	1 445	1 690	1 915	1 160	1 405	1 685
Denmark	3 945	6 045	7 170	14 680	20 935	6 180	3 220	3 570	2 700	1 475	2 080	4 565
Germany	53 240	77 485	126 705	202 645	476 510	745 160	222 565	184 180	165 615	121 955	190 545	243 835
Estonia	65	75	95	155	230	175	190	95	105	50	80	2 945
Ireland	1 290	955	945	1 450	3 275	2 245	2 930	3 670	4 780	1 565	2 650	13 660
Greece	9 310	9 575	8 225	9 430	13 205	51 110	58 650	66 965	77 275	40 560	28 355	37 375
Spain	3 420	2 565	4 485	5 615	14 780	15 755	36 610	54 050	117 800	88 530	65 295	117 945
France	57 330	61 440	66 265	64 310	76 165	84 270	99 330	137 665	151 070	93 200	120 685	156 455
Croatia			1 080	450	210	2 225	975	800	1 400	1 605	2 930	2 730
Italy	40 315	17 335	26 620	64 625	83 540	122 960	128 850	59 950	43 770	26 940	53 610	84 290
Cyprus	1 770	1 635	1 255	1 745	2 265	2 940	4 600	7 765	13 650	7 495	13 670	22 190
Latvia	340	205	195	375	330	350	355	185	195	180	615	620
Lithuania	525	645	400	440	315	430	545	405	645	315	3 940	1 025
Luxembourg	2 150	2 050	1 070	1 150	2 505	2 160	2 430	2 335	2 270	1 345	1 415	2 460
Hungary	1 690	2 155	18 895	42 775	177 135	29 430	3 390	670	500	115	40	45
Malta	1 890	2 080	2 250	1 350	1 845	1 930	1 840	2 130	4 090	2 480	1 595	1 320
Netherlands	14 590	13 095	13 060	24 495	44 970	20 945	18 210	24 025	25 200	15 255	26 520	37 020
Austria	14 420	17 415	17 500	28 035	88 160	42 255	24 715	13 710	12 860	14 760	39 900	112 245
Poland	6 885	10 750	15 240	8 020	12 190	12 305	5 045	4 110	4 070	2 785	7 795	9 810
Portugal	275	295	500	440	895	1 460	1 750	1 285	1 820	1 000	1 540	2 115
Romania	1 720	2 510	1 495	1 545	1 260	1 880	4 815	2 135	2 590	6 155	9 585	12 355
Slovenia	355	295	270	385	275	1 310	1 475	2 875	3 820	3 550	5 300	6 785
Slovakia	490	730	440	330	330	145	160	175	230	280	370	545
Finland	2 915	3 095	3 210	3 620	32 345	5 605	4 995	4 500	4 520	3 190	2 525	5 780
Sweden	29 650	43 855	54 270	81 185	162 450	28 795	26 330	21 560	26 255	16 225	13 990	18 605
Iceland	75	115	125	170	370	1 125	1 085	775	845	640	870	4 550
Liechtenstein	75	70	55	65	150	80	150	165	50	35	95	80
Norway	8 990	9 680	11 930	11 415	31 115	3 490	3 520	2 660	2 265	1 375	1 635	4 840
Switzerland	23 615	28 400	21 305	23 560	39 445	27 140	18 015	15 160	14 195	10 990	14 850	24 440
United Kingdom	26 915	28 800	30 585	32 785	40 160	39 735	34 780	38 840	46 055			

Source: Eurostat: Asylum and first time asylum applicants - annual aggregated data [Statistics | Eurostat \(europa.eu\)](https://ec.europa.eu/eurostat)

2023 flow data EU+

TIME	2023-01	2023-02	2023-03	2023-04	2023-05	2023-06	2023-07	2023-08	2023-09
GEO (Labels)									
European Union - 27 countries (from 2023)	90 780	81 035	91 550	74 460	86 395	91 065	86 355		
Euro area – 20 countries (from 2023)									
Euro area - 19 countries (2015-2022)									
Belgium	2 775	2 390	2 625	2 050	2 700	2 740	2 965	3 630	3 225
Bulgaria	1 285	740	1 315	1 010	1 485	1 850	2 345	3 205	
Czechia	145	85	105	105	130	120	120		
Denmark	220	245	185	195	175	200	180	250	
Germany	32 830	27 805	29 060	22 705	25 145	26 195	26 655	30 955	29 540
Estonia	560	520	525	390	390	260	300	265	215
Ireland	1 305	830	855	635	940	900	1 025	1 160	
Greece	4 190	2 910	3 010	2 770	715	3 240	4 015	6 570	
Spain	11 020	12 990	15 780	13 120	17 600	16 265	12 095	12 210	13 530
France	15 495	12 335	14 105	11 990	12 650	14 540	12 125	12 965	14 525
Croatia	160	165	190	175	200	95	145		
Italy	8 865	10 300	11 925	8 550	11 485	11 130	10 175	10 380	
Cyprus	725	815	1 705	660	1 020	750	940		
Latvia	70	50	30	210	120	120	120		
Lithuania	60	30	60	30	40	45	75	45	
Luxembourg	195	165	190	185	225	230	205	250	
Hungary	5	5	0	5	0	5	0	0	5
Malta	65	40	60	70	75	90	70	65	
Netherlands	2 595	2 310	2 345	2 460	2 665	3 125	3 675	3 425	3 720
Austria	4 285	2 660	3 215	3 465	4 350	5 000	5 495	6 955	
Poland	875	635	740	580	710	780	820	835	860
Portugal	195	175	180	165	175	200	190	160	
Romania	695	720	1 110	1 080	1 165	990	690	730	
Slovenia	440	395	565	515	605	630	605	920	670
Slovakia	20	70	65	35	50	20	25	20	
Finland	355	315	315	310	370	390	310		
Sweden	1 350	1 335	1 285	995	1 205	1 155	1 000	1 195	1 130
Iceland	450	465	480	370	405	310	270	195	
Liechtenstein	10	5	10	5	10	5	10	5	
Norway	410	295	350	300	360	440	565	605	660
Switzerland	2 520	1 675	1 885	1 640	2 040	2 385	2 160	2 995	

Source: Eurostat: Asylum and first time asylum applicants - monthly data [Statistics | Eurostat \(europa.eu\)](https://ec.europa.eu/eurostat/tgm/table.do?tab=table&init=1&language=en&plugin=1) (20231103)

Tengeren át érkezés és halálozás 2023-ban és előtte

Total arrivals in 2023

229,161

Last updated 29 Oct 2023

Sea arrivals in 2023

Includes refugees and migrants arriving by sea to Italy, Greece, Spain, Cyprus and Malta

222,975

Last updated 29 Oct 2023

Land arrivals in 2023

Includes refugees and migrants arriving by land to Greece and Spain.

6,186

Last updated 29 Oct 2023

Dead and missing in 2023 (estimate)

2,562

Last updated 29 Oct 2023

Previous years	Arrivals *	Dead and missing
2022	159,410	2,439
2021	123,318	3,231
2020	95,774	1,881
2019	123,663	1,510
2018	141,472	2,277
2017	185,139	3,139
2016	373,652	5,096
2015	1,032,408	3,771

* Include sea arrivals to Italy, Cyprus, and Malta, and both sea and land arrivals to Greece and Spain (including the Canary Islands). Data are as of 31 December 2021 for all countries.

Source: UNHCR Operational Portal. Mediterranean situation
<https://data2.unhcr.org/en/situations/mediterranean> (20231103)

Ukrajna, 2023 július/október

Refugees from Ukraine recorded in Europe¹

5,839,900

Last updated 29 October 2023 - Source: UNHCR collation of statistics made available by the authorities

Refugees from Ukraine recorded beyond Europe²

392,100

Last updated 14 October 2023 - Source: UNHCR collation of statistics made available by the authorities

Refugees from Ukraine recorded globally

6,232,000

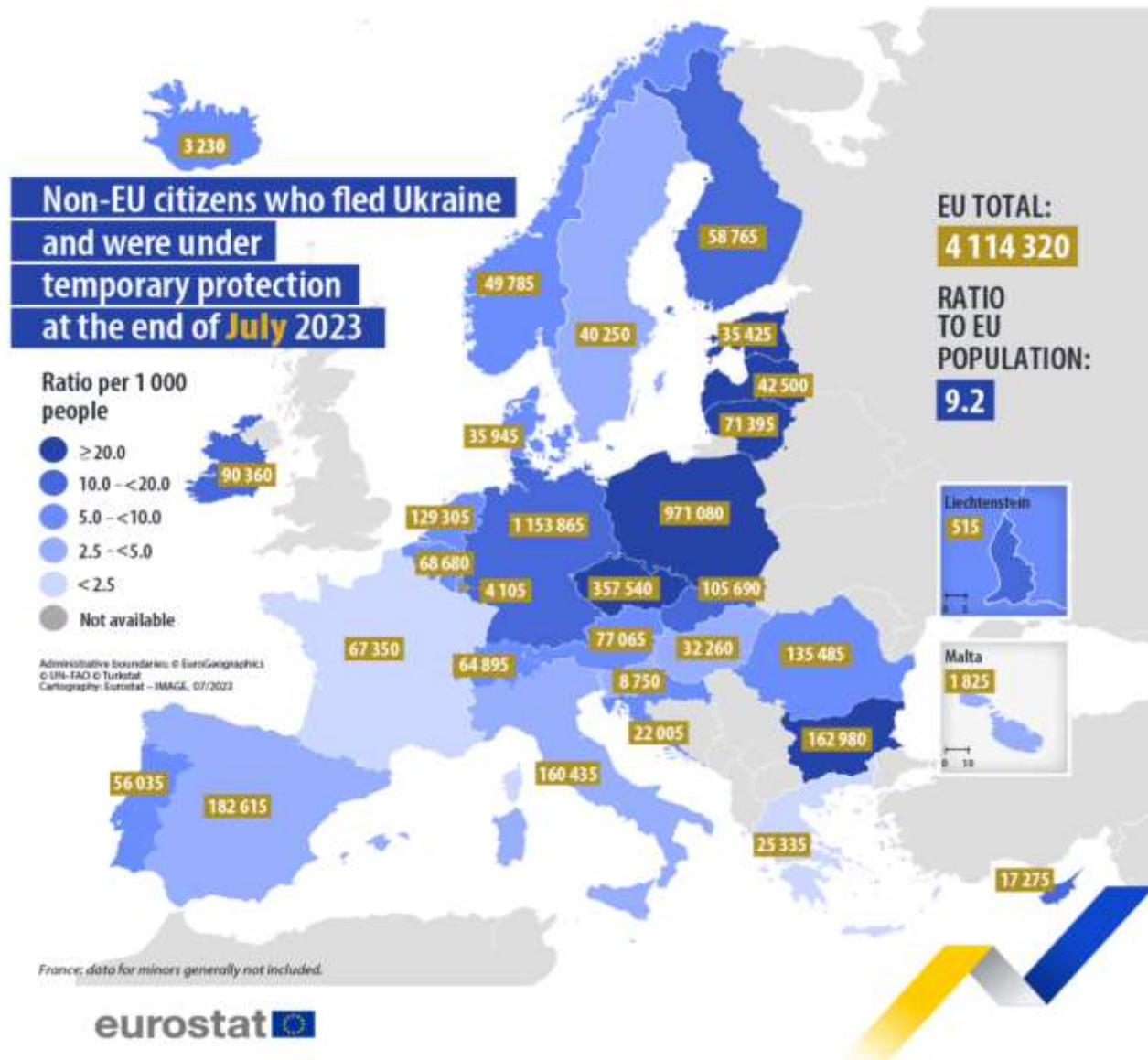
Last updated 29 October 2023 - Source: UNHCR collation of statistics made available by the authorities

Source: UNHCR

<https://data.unhcr.org/en/situations/ukraine>

Source: Eurostat: 31 July 2023: 4.1 million under temporary protection

[31 July 2023: 4.1 million under temporary protection - Products Eurostat News - Eurostat \(europa.eu\)](#)

FOGALMAK

A külföldiek kategóriái (+ belső menekültek)

Migráció			
Nemzetközi			Országon belüli
Reguláris	Irreguláris		
A jogszabályoknak megfelelő, egy évnél hosszabb távollét/jelenlét	Illegális vándorlás	Kényszervándorlás	
Munkavállaló, családegyesítő, diák, nyugdíjas, etc. (Regular migrant)	A belépés / maradás jogát nélkülöző (dokumentumok nélküli) külföldi (Undocumented foreigner)	Menekült (Refugee)	Belső menekült (otthonából elűzött) (Internally displaced person, IDP)

Népszerűség

KIK A MENEKÜLTEK? MEGHATÁROZÁSOK

Fogalmak, menekültdefiníciók

Genfi Egyezmény

Aki 1951. január 1. előtt történt események következtében

faji, vallási okok, **nemzeti hovatartozása**, illetve meghatározott társadalmi csoporthoz való tartozása, avagy politikai meggyőződése miatti

üldözéstől való **megalapozott félelme** miatt

az **állampolgársága** szerinti **országon kívül** tartózkodik,

és **nem tudja, vagy** az üldözéstől való félelmében **nem kívánja** annak az országnak a **védelmét igénybe venni**.

Geneva Convention

As a result of events occurring before 1 January 1951 and owing to well founded

*fear of being persecuted for reasons of race, religion, **nationality**, membership of a particular social group or political opinion, is outside the country of his **nationality** and is unable or, owing to such fear, is unwilling to avail himself of the protection of that country; or who, not having a nationality and being outside the country of his former habitual residence as a result of such events, is unable or, owing to such fear, is unwilling to return to it.*

Afrikai egyezmény, 1969:

Genf + „aki kénytelen elhagyni szokásos tartózkodási helyét, hogy származási vagy állampolgársági országán kívül keressen menedéket (refuge) a származási, vagy állampolgársági országa egy részében vagy egészében érvényesülő **külső agresszió, megszállás, idegen uralom vagy a közrendet súlyosan megzavaró események** miatt”

Cartagenai nyilatkozat, 1984 :

Genf+ „magába foglalja a menekültek között azokat, akik elmenekültek országukból, mert életüket, biztonságukat vagy szabadságukat az általánossá vált erőszak, idegen agresszió, belső viszály, az **emberi jogok tömeges megsértése** vagy a közrendet súlyosan megzavaró körülmények fenyegették”

Fogalmak, menekültdefiníciók

EU – átmeneti védelem

Átmeneti védelem (2001/55/EK irányelv)

”akiknek el kellett hagyniuk származási országukat, illetve régiójukat, illetve evakuálták őket...és akik az adott országban fennálló helyzet miatt nem képesek biztonságos és tartós feltételek mellett visszatérni, ... különösen olyan személyek, akik:

- i. **fegyveres konfliktus vagy feltartóztathatatlan erőszak** térségéből menekültek el;
- ii. ki vannak téve **emberi jogaik rendszeres vagy általános megsértése komoly kockázatának**, illetve ennek áldozatai.”

a tömeges beáramlás a lakóhelyükről elűzött olyan személyeknek nagy számban a Közösség területére történő érkezését jelenti, akik egy adott országból vagy földrajzi területről érkeztek, függetlenül attól, hogy spontán vagy támogatott módon, pl. evakuálási program keretében érkeztek-e

Az átmeneti védelem irénelv első alkalmazása

A TANÁCS (EU) 2022/382 **VÉGREHAJTÁSI HATÁROZATA** (2022. március 4.)

a **lakóhelyüket elhagyni kényszerült személyek** Ukrajnából való tömeges beáramlása tényének a 2001/55/EK irányelv 5. cikke értelmében történő megállapításáról és átmeneti védelem bevezetéséről

COUNCIL IMPLEMENTING DECISION (EU) 2022/382 of 4 March 2022 establishing the existence of a mass influx of **displaced persons** from Ukraine within the meaning of Article 5 of Directive 2001/55/EC, and having the effect of introducing temporary protection

2023 szeptember 28-án a Tanács kiterjesztette az átmeneti védelmet 2025 március 4-ig

2. cikk

Az átmeneti védelem hatálya alá tartozó személyek

(1) Ez a határozat az orosz fegyveres erők által 2022. február 24-én megkezdett **katonai invázió eredményeként ukrainai lakóhelyüket** az említett **napon vagy azt követően** elhagyni kényszerült személyek következő kategóriáira vonatkozik:

(1) This Decision applies to the following categories of persons displaced from Ukraine on or after 24 February 2022, as a result of the military invasion by Russian armed forces that began on that date:

Az átmeneti védelem irénelv első alkalmazása

- a) 2022. február 24-e előtt Ukrajnában **tartózkodó** ukrán állampolgárok;
- b) olyan hontalan személyek és Ukrajnától eltérő harmadik országok olyan állampolgárai, akik 2022. február 24. előtt **nemzetközi védelemben vagy azzal egyenértékű nemzeti védelemben részesültek** Ukrajnában; és
- c) az a) és b) pontban említett személyek **családtagjai**

[A tagállamok] ezt a határozatot olyan egyéb személyekre is alkalmazhatják – beleértve a hontalan személyeket és az Ukrajnától eltérő harmadik országok állampolgárait is –, akik **jogszerűen tartózkodtak Ukrajnában**, és akik nem képesek biztonságos és tartós feltételek mellett visszatérni származási országukba vagy régiójukba

- (a) Ukrainian nationals **residing** in Ukraine before 24 February 2022;
- (b) stateless persons, and nationals of third countries other than Ukraine, who benefited from international protection or equivalent national protection in Ukraine before 24 February 2022; and,
- (c) family members of the persons referred to in points (a) and (b).

MS may also apply this Decision to other persons, including to stateless persons and to nationals of third countries other than Ukraine, who were residing legally in Ukraine and who are unable to return in safe and durable conditions to their country or region

Fogalmak, menekültdefiníciók

EU – Kiegészítő védelem

2011/95/EU irányelv a menekült definíció értelmezéséről és a kiegészítő védelemről

2. cikk f) kiegészítő védelemre jogosult személy”: olyan **harmadik országbeli állampolgár** vagy **hontalan személy**, aki **nem minősül menekültnek**, de akivel kapcsolatban **megalapozott okokból azt kell feltételezni**, hogy származási országába, illetőleg hontalan személy esetében a korábbi szokásos tartózkodási helye szerinti országba való visszatérése esetén **a 15. cikk szerinti súlyos sérelem elszenvedése tényleges veszélyének lenne kitéve**; ...és nem tudja vagy az ilyen veszély miatt nem kívánja ezen ország védelmét igénybe venni;

15. cikk

Súlyos sérelem

Az alábbiak minősülnek súlyos sérelemnek:

- a) **halálbüntetés** kiszabása vagy végrehajtása; vagy
- b) **kínzás vagy embertelen**, illetve **megalázó bánásmód vagy büntetés** alkalmazása a kérelmezővel szemben a származási országban; vagy
- c) nemzetközi vagy belső **fegyveres konfliktushelyzetekben** felmerülő **megkülönböztetés nélküli erőszak** következtében **polgári személy** életének vagy sértetlenségének **súlyos és egyedi fenyegetettsége**.

„and is unable, or, owing to such risk, unwilling to avail himself or herself of the protection of that country; - a hivatalos magyar fordítás („az ilyen veszélytől való félelmében nem kívánja”) téves

ALAPELVEK, TARTÓS MEGOLDÁSOK KULCSFOGALMAK

Non-refoulement

A non-refoulement elve széles értelemben azt jelenti, hogy menekültet **nem szabad visszaküldeni** abba az országba, ahol feltehetően **üldözés, másfajta rossz bánásmód vagy kínzás** fenyegeti .

Guy Goodwin-Gill – Jane McAdam: A menekült a nemzetközi jogban,
3. kiadás, OUP, 2007, 201. old.

A NON-REFOULELEMENT ELV

Három lehetséges jelentése

(Elismert) menekült
- az országon belül

**Menedékkérő
+ menekült**

**A határon
vagy a
területen belül**

Bárki

Bárhol

Öt üldözési ok + kivétel van

**Fenyegetettség oka
közömbös + nincs kivétel**

Alapelvek I. non-refoulement

1.) A *non-refoulement* vagy visszaküldés és visszafordítás tilalmának elve

Genfi Egyezmény 33. Cikk

1. Egyetlen Szerződő Állam sem utasítja ki vagy küldi vissza ("refouler") **semmilyen módon** a menekültet olyan területek határára, **ahol élete vagy szabadsága** faji, vallási okok, nemzeti hovatartozása illetve meghatározott társadalmi csoporthoz való tartozása, avagy politikai nézetei miatt **lenne veszélyeztetve**.
2. A jelen rendelkezésből folyó kedvezmény azonban nem illeti meg azt a menekültet, akiről alaposan feltehető, hogy veszélyezteti annak az országnak biztonságát, amelynek területén van, vagy aki, mivel különösen súlyos bűncselekményért jogerősen elítélték, veszélyt jelent az illető ország lakosságára nézve.

Non-refoulement

1. Kit köt?

a Résztes Államot

- hatóságok

- terület

2. Mi tiltott?

- visszaküldeni bármely módon

a) kiadatás, kiutasítás

b) visszairányítás a határon

3. Ki védett?

a) menedékkérő és elismert menekült

b) egyéni elbírálás megtagadás/visszavonás esetén

c) tömeges beáramlási szituációk

4. A hely, ahova a kiadatás, kiutasítás tilos

Területek határai (nem államok)

Biztonságos harmadik ország??

5. Fenyegetés az életre és a szabadságra nézve

Üldözés vagy több?

2.) A család egységének az elve

Ha a család egyik tagja menekült, akkor a menekült státuszt ki kell terjeszteni legalább a család legközvetlenebb körére (házastárs, kiskorú gyermek). A nemzeti jog ennél többet is adhat.

3.) A diszkrimináció tilalmának elve

Nem szabad a menekülők között indokolatlan különbséget tenni.

A menekültügy nem lehet haszonelvű. Vannak kizáró okok (pl. háborús bűntett, súlyos köztörvényes bcs.), de nem lehet annak alapján kizárni, hogy pl. beteg, vagy más etnikumhoz tartozik.

Tartós megoldások

1.) Önkéntes visszatérés

Önkéntes!!! Biztonságosan és emberi méltóságát megőrizve!

2.) Integrálódás

Nem asszimilálódás!

Ha nincs reális esély a visszatérésre = a menekült szervez részévé válik a befogadó társadalomnak, kiépíti kapcsolódási rendszerét, de megőrzi saját nemzeti identitását.

3.) Továbbtelepülés:

pl. 1956-ban 200 ezer ember ment Ausztriába. Ausztria ekkor szegény, 7 milliós ország, épphogy elhagyták az orosz katonák a magyarok továbbtelepülésére számítanak. →

Ez (1-3) a mai prioritási sorrend!

A Genfi Egyezmény elemzése

Az 1951. évi egyezmény és az 1967. évi jegyzőkönyv

(Előttörténet, részesek, ld. www.unhcr.org és www.refworld.org.)

Menekült csak az lehet, aki a saját országán kívül tartózkodik

Az igazi kérdés nem az, üldözték-e a menekülőt mielőtt eljött, hanem az, mi történne, ha visszaküldenék?

A jól megalapozott félelem

A jól megalapozott félelem – egy lehetséges jövőbeni esemény (az üldöztetés) bekövetkezési valószínűségének a megítélése

A valószínűség elképzelehető szintjei (bizonyítási fokok)

~~Nincs észszerű kétség
(Beyond reasonable doubt)~~

~~Valószínű (inkább
bekövetkezik, mint
nem)
(Balance of probabilities)~~

Ésszerű lehetőség
(Reasonable chance)

„Egyszerűen nincsen helye az Egyesült Nemzetek definíciójában annak, hogy megállapítsuk, hogy ha egy kérelmezőnek csak 10% esélye van arra, hogy lelőjék, megkínózzák, vagy máshogyan üldözzék, akkor nem jól megalapozott a félelme...Ahogy arra a Stevic ügyben rámutattunk, a jól megalapozott félelem standardjának mértéktartó értelmezése azt mutatja, hogy amennyiben az objektív helyzetet bizonyíték támasztja alá, akkor **nem kell azt kimutatni, hogy a helyzet valószínűleg üldöztetésre vezet, elég azt kimutatni, hogy az üldöztetés ésszerű lehetősége fennáll.**” NS v. CARDOZA-FONSECA, 480 U.S. 421 (1987), p. 7

A Genfi Egyezmény elemzése „Megalapozott a félelme”

A” jól megalapozott félelem” fogalma

Nem az hogy :” biztos hogy üldözni fogják...”

Nem az hogy: „valószínű, hogy üldözni fogják”

Hanem, az hogy: *„Ésszerű lehetőség áll fenn arra, hogy üldözni fogják”*

Mi az üldöz(tet)és? Definíció(k)

J. Hathaway: „Az üldöztetést az alapvető emberi jogok olyan folyamatos vagy rendszeres megsértéseként lehet meghatározni, amely az állami védelem megghiúsulását tanúsítja.”*

G. Goodwin-Gill: „Üldöztetést eredményez, ha a kérdéses intézkedések olyan mértékben sértik [a menekülők védett] érdekeit és az emberi lény integritását és bennerejlő méltóságát, amely mértéket elfogadhatatlannak tartanak az érvényes nemzetközi követelményekkel összevetve avagy a menedékjog illetve a menekült státusz elbírálásáért felelős államban érvényesülő magasabb követelményekhez viszonyítva.”**

*James Hathaway: *The Law of Refugee Status*
1991, 104-105 old

***The Refugee in International Law*, 2. kiad. 1996, 77. old

Ki az üldöző?

A menekültügy **történetisége** - Szovjetunió, náci Németország, új kommunista rendszerek Kelet Európában, autoriter rezsimek a többi földrészen – az állami (titkos)szolgálatok, szervek üldöznek

A **nem állami szereplők** előretörése

„új törzsiség”, nacionalizmus, vallásháborúk

polgárháborús helyzetek felkelő oldali szereplői (pl. Latin Amerikában!)

domináns csoport saját kisebbsége ellen fordul („meghatározott társadalmi csoport” tagjai ellen)

A Genfi Egyezmény elemzése

Az üldözés okai

Faj

Széles értelem: leszármazás, bőrszín, törzs

Nemzethez tartozás

Nem állampolgárság. Átfedések. Kisebbségi lét

Politikai nézet

Neki tulajdonítják

Vallás

Mi minősül ~nak?

Meghatározott társadalmi csoporthoz tartozás

- Homoszexualitás, kínai egy-gyermek politika, családon belüli erőszak áldozatai.
- Veszélyeztetett vagy nem elvárható, hogy lemondjon róla?
- Kell-e a csoport tagjai között kohézió (ismeretség, „mi”-tudat) legyen?

Az Egyezményben a menekülteknek biztosított jogok

Külföldiek maradnak

Négyféle bánásmód

- mint saját állampolgár
- legkedvezőbb helyzetben levő külföldi
- külföldiek általában

- (harmadik országban, mint a menedék országának állampolgárai)

„menekültútlevél” – konvenciók útiokmány!

Magyar és sok nemzeti jog: kiterjeszti a nemzeti bánásmódot szinte mindenre

Kizárás az egyezmény alkalmazásából

Az Egyezmény rendelkezései nem alkalmazhatók az olyan személyre, akiről **alapos okkal feltételezhető**, hogy

- a) **Béke elleni, háborús-, vagy emberiség elleni**, az ilyen bűncselekményekről rendelkező nemzetközi okmányokban meghatározott bűncselekményt követett el;
- b) A menedéket nyújtó országon kívül, az országba menekültként történő **befogadását megelőzően súlyos, nem politikai bűncselekményt követett el**;
- c) Az **Egyesült Nemzetek céljaiba és elveibe ütköző** cselekményekben bűnös.

A menekült státusz megszűnése

Megszűnik az Egyezmény alkalmazhatósága az A. rész rendelkezéseinek hatálya alá tartozó olyan személy esetén, aki:

- (1) Önkéntesen ismét **igénybe vette állampolgársága szerinti ország védelmét**; vagy
- (2) Elvesztett **állampolgárságát** önkéntesen **visszaszerezte**, vagy
- (3) **Új állampolgárságot szerzett** és élvezi az új állampolgársága szerinti ország védelmét, vagy
- (4) Önkéntesen **visszatelepült** abba az országba, amelyet elhagyott, vagy amelyen kívül tartózkodott az üldözéstől való félelmében; vagy
- (5) Már nem utasíthatja el állampolgársága szerinti országa védelmének igénybevételét, mivel **megszűntek azok a körülmények, amelyek alapján őt menekültként elismerték**;

**Menekült
saját
tette**

**Külső változás –
akár menekült
akarata ellenére**

A nyelv vagy a jog segít megkülönböztetni őket?

A szó, a kifejezés nyelvi kontextusban, tehát nem izolálva, is **meghatározatlan jelentésű**. (Ki minősül „családtag”-nak?! „Házassági kor” „Békés felhasználás” legjobb elérhető technika”, „kellő gondosság”)

A jog nyelve: metanyelv, tulajdonképpen algoritmusok, halmazokkal folytatott műveletek alkalmazása. (Benne van-e a „migráns” halmazban a „menekült” vagy nincs? A „tartózkodás” és a „letelepedés” átfedő, vagy diszjunkt halmazok?)

Egy jól működő jogrendben a szavaknak a megfontolt **kodifikáció következtében „saját jelentése”** van –részben elszakítva a köznapi jelentéstől. („Jól megalapozott félelem”) E jelentések egymáshoz való **viszonyát** a szabály egyértelműen tükrözi (**Bennfoglalás, mellé- vagy alárendelés**)

Ugyanakkor – különösen az emberi jogi egyezmények – **„élő dokumentumok”** a jogi jelentést a bíróságok és a jogalkalmazók folyamatosan „felülírják”. (Embertelen bánásmód-e a szerzett házasság?)

A nyelv vagy a jog segít megkülönböztetni őket?

A jogban a szabály **értelmezése rendszerint „politikai” küzdelem**, a jogon kívüli érdek, törekvés, cél bevitele a jogba. („Házasság” fogalma)

Ma, Magyarországon a politikai diskurzus spin doktorai **lehetetlenné** tették az értelmes **kommunikációt a szaknyelv és a politikai közbeszédben használt nyelv között**. (Minden Füzöp-szigeteki dolgozó Magyarországon és az összes magyar pincér Ausztriában: migráns, a migrációkutatás és az ENSZ definíciója szerint /ha 1 évnél hosszabban maradnak/)

A fordító és a tolmács **különös tehertétele: ha** az idegen nyelven használt szó/kifejezés magyar szaknyelvi megfelelőjét a politikai diskurzus **„átkeretezte”** és teljességében más jelentéssel ruházta fel, akkor mit tegyen: **ragaszkodjon** a magyar megfelelőhöz (Migrant – migráns) keressen **rokonértelmű**, meg nem gyalázott szót (migrant – vándor) esetleg **értelmezze a beszélő szándékát** (mikor a magyar „migráns”-t angolul „asylum seeker”-ként vagy „refugee”-ként nevezzük meg, a beszélő szóhasználatát felülbírálván a jogi jelentéssel).

Végszó

Mikes Kelemen a - mai szóval - politikai menekültként az Ottomán Birodalomban élő Rákóczi fejedelem kamarása írta a következő sorokat majd' háromszáz éve:

"30. levél

Békós, 16. augusti 1719.

Látja kéd, hogy Ázsiából írok kédnek, ha Ámérikában volnék, Missisipiából is írnék kédnek. Minket már úgy tekintsen kéd, mint ázsiai magyarokat.

Elég az, édes néném, hogy már öt naptól fogvást itt sátorok alatt vagyunk.

...De azon nem törődöm, hanem azon törődöm, hogy nem Háromszéken vagyok. De ott jobb volna-é az Isten, mint itt? Nem, mindenütt egyaránsú az ő jósága, itt akarja az Isten, hogy légy, azért itt sétálj ezen a szép réten. Az igaz, édes néném, hogy szép helyt vagyunk, a sátoraink a tengerparton rendiben. Ezt a gyönyörű kanálist végig látjuk, a Fekete-tenger zugását jól halljuk. Azok a nagy rettentő sajkák előttünk mennek el a Fekete-tengerre."

Köszönöm a figyelmüket!

Nagy Boldizsár
www.nagyboldizsar.hu
nagyb@ceu.edu